

Valghåndbok for UiT Norges arktiske universitet

- Valg av rektor og prorektorer og valg til universitetsstyret
- Valg til fakultets- og instituttstyrer

Arkivref. ePhorte 2010/5715

Innholdsfortegnelse

1 Innledning	2
2 Definisjoner.....	3
3 Valg på institusjonsnivå	4
4 Valg på fakultetsnivå	4
5 Valgstyret.....	5
5.1 Valgstyret for valg på institusjonsnivå.....	5
5.2 Valgstyrene for valg på fakultets- og instituttnivå.....	5
6 Informasjon og frister	6
6.1 Valg av rektor og prorektorer.....	6
6.2 Valg til universitetsstyret.....	6
6.3 Valg til fakultets- og instituttstyrene	7
7 Manntall	7
8 Stemmerett	8
9 Nominasjon og valgbarhet.....	8
9.1 Valg av rektor og prorektorer.....	8
9.2 Valg til universitetsstyret.....	9
9.2.1 Studentrepresentanter	9
9.3 Valg til fakultets- og instituttstyrene	10
9.3.1 Studentrepresentanter	10
10 Plikt til å ta imot valg	10
11 Valgmåte.....	10
11.1 Elektroniske valg	11
11.2 Valg ved urnvalg eller i valgmøte	12
12 Presentasjon av kandidater.....	12
13 Kjønnsmessig balanse	12
14 Valgprotokoll	13
15 Suppleringsvalg	13
Vedlegg: Valgform – en prinsipiell gjennomgang.....	14
1 Innledning	

Gjennomføringen av valg ved Universitetet i Tromsø skjer i henhold til Universitets- og høyskoleloven og universitetets egne *Valgregler for institusjonsnivå ved Universitetet i Tromsø* og *Valgregler for fakultetene ved Universitetet i Tromsø* av 15.2.2012.

Denne valghåndboken gir en oversikt over bruk av regelverk og gjennomføring av valg både på institusjonsnivå og fakultetsnivå, henholdsvis ved valg av rektor, prorektorer og universitetsstyret samt fakultets- og instituttstyrene. Med utgangspunkt i valgreglene beskriver håndboken hvordan regelverket skal anvendes i praksis.

2 Definisjoner

Valgstyret: Valgstyret er det organ som har ansvaret for å forberede og administrere valgene. Det oppnevnes et valgstyre både på sentralt nivå og ved hvert fakultet. Valgstyret er satt sammen av medlemmer fra de ulike valgkretsene.

Manntall: Manntall er en fortegnelse over personer som er tilsatt ved Universitetet i Tromsø og status vedrørende stemmerett og valgkrets for den enkelte medarbeider. Et manntallsutkast gjøres tilgjengelig elektronisk via en nettside der tilsatte logger seg inn for å sjekke om de har stemmerett eller ikke og om de er oppført i korrekt valgkrets. Etter gjennomgang, herunder behandling av eventuelle klager, og korrigeringer fastsettes endelig manntall som brukes ved det aktuelle valget.

Valgkrets/-gruppe: De ulike gruppene av stemmegivere utgjør ulike valgkretser/-grupper på grunnlag av den stillingskategori de er tilsatt i ved UiT (tilsatte), henholdsvis fast tilsatte i undervisnings- og forskerstilling, midlertidig tilsatte i undervisnings- og forskerstilling og teknisk/administrativt tilsatte. Videre utgjør studentene en egen valgkrets.

Valgperiode: Valgperioden er den perioden en representant velges for. Valgperioden for rektor, prorektorer og medlemmer til universitetsstyret og fakultetsstyrene er 4 år; for instituttstyrene er valgperioden på inntil 4 år. Valgperioden for styremedlemmer for gruppen midlertidig tilsatte i undervisnings- og forskerstilling og studentgruppen er ett år. For fakultets- og instituttstyrer starter valgperioden 1. august.

Avstemmingsperiode: Avstemmingsperioden er den perioden det elektroniske valglokalet er åpent. Ved UiT er avstemmingsperioden én uke, dvs. syv kalenderdager.

Valgdagen: Valgdagen er den siste dagen av avstemmingsperioden (ved elektronisk valg).

Nominasjon: Alle stemmeberettigede kan foreslå kandidater fra egen valgkrets. Forslag skal være undertegnet av minst to stemmeberettigede ved valg ved fakultetene og av minst tre stemmeberettigede ved valg på institusjonsnivå.

Stemmerett: Stemmerett har den som har tiltrådt i stilling ved UiT minst to måneder før valgdagen og har et tilsettingsforhold som i varer minst ett år. Tilsettingen må være i minst halv stilling.

Studenter som har betalt semesteravgift har stemmerett. Den enkelte har stemmerett i den valgkretsen en tilhører.

Valgbarhet: Valgbarhet omhandler krav som må være oppfylt for å kunne stille til valg.

- Valgbar som rektor er universitetets tilsatte eller eksterne kandidater med kompetanse på professor- eller dosentnivå. Valgbar som prorektorer er universitetets tilsatte i undervisnings- og forskerstilling.
- Valgbar som styrerepresentant fra egen valgkrets er den som har stemmerett innenfor den aktuelle valgkretsen.
- Valgbar som studentrepresentant er den som har stemmerett som student.

Valgmåte: Hovedregelen ved universitetet er at valg skal gjennomføres som elektroniske valg. Fakultetsstyrene kan bestemme at valg ved mindre enheter eller suppleringsvalg skal avholdes ved urnevalg eller i valgmøte

Valgform: Valgformen som benyttes ved UiT er sekvensielt preferansevalg med overførbare stemmer.

3 Valg på institusjonsnivå

Valg av rektor og prorektorer gjennomføres hvert fjerde år. En kandidat kan ikke gjenvelges hvis vedkommende har fungert i vervet i et sammenhengende tidsrom på åtte år ved den nye valgperiodens begynnelse. I praksis er den som har hatt et verv i to fulle valgperioder utelukket fra gjenvalg.

Universitetsstyret består av til sammen 11 medlemmer, og har slik sammensetning:

- Rektor
- To representanter for fast tilsatte i undervisnings- og forskerstilling
- En representant for midlertidig tilsatte i undervisnings- og forskerstilling
- En representant for teknisk/administrativt tilsatte
- To representanter for studentene
- Fire eksterne representanter

Valg av medlemmer til universitetsstyret gjennomføres hvert fjerde år. En kandidat kan ikke gjenvelges som styremedlem hvis vedkommende har fungert i vervet i et sammenhengende tidsrom på åtte år ved den nye valgperiodens begynnelse. I praksis er den som har hatt et verv i to fulle valgperioder utelukket fra gjenvalg. Medlemmer for gruppene midlertidig tilsatte i undervisnings- og forskerstilling og studentene velges for ett år.

Særordning for 2013

Ved valget i 2013 har universitetsstyret 13 medlemmer. Det skal velges tre representanter for fast tilsatte i undervisnings- og forskerstilling og tre studentrepresentanter. En av representantene for begge gruppene må komme fra Høgskolen i Finnmark. For gruppene teknisk/administrativt tilsatte og midlertidig tilsatte i vitenskapelig stilling skal vara gå til tilsatt fra den institusjon som ikke har det faste medlemmet.

4 Valg på fakultetsnivå

Sammensetningen av det enkelte fakultetsstyre er bestemt av universitetsstyret, jf. § 1 i *Valgregler for fakultetene ved UiT*.

Valg av medlemmer til fakultetsstyrene gjennomføres hvert fjerde år. Ingen kan gjenvelges som styremedlem hvis de har fungert i vervet i et sammenhengende tidsrom på åtte år ved den nye valgperiodens begynnelse. I praksis er den som har hatt et verv i to fulle valgperioder utelukket fra gjenvalg.

Valgperioden for instituttstyrene kan være på inntil fire år, men fakultetsstyrene kan vedta kortere perioder. Medlemmer for gruppene midlertidig tilsatte i undervisnings- og forskerstilling og studentene velges for ett år.

5 Valgstyret

5.1 Valgstyret for valg på institusjonsnivå

Valgstyret oppnevnes av universitetsdirektøren. Oppnevningen av valgstyret gjelder for fire år.

Valgstyret har følgende sammensetning:

- To representanter for universitetsdirektøren
- En representant for høyskoleledelsen, HiF (gjelder for perioden 01.01.-31.12.13)
- En representant for fast tilsatte i undervisnings- og forskerstilling
- En representant for midlertidig tilsatte i undervisnings- og forskerstilling
- En representant for teknisk/administrativt tilsatte
- En representant for studentene

Valgstyrets sekretær skal komme fra Avdeling for personal og organisasjon (POA).

Valgstyret har ansvar for å forberede og administrere valgene. Valgstyret administrerer også de årlige valgene av styrerepresentanter fra kretsene midlertidig tilsatte i undervisnings- og forskerstilling og studenter samt eventuelle suppleringsvalg i perioden.

Avdeling for kommunikasjon og samfunnskontakt (KSA) ivaretar intern informasjon til tilsatte og studenter, blant annet via nettsider og kunngjøringer/e-poster.

Studentrepresentanter

Valgstyret delegerer valg av studentenes representanter til studentparlamentet. Valgstyret kontakter studentparlamentet, og ber om at valgene organiseres og arrangeres. Etter valget må en rapport over valget oversendes valgstyret, som må behandle denne.

5.2 Valgstyrene for valg på fakultets- og instituttnivå

Det opprettes et valgstyre ved hvert fakultet. Valgstyrene oppnevnes av fakultetsstyrene. Oppnevningen av valgstyret gjelder for fire år.

Valgstyrene har følgende sammensetning:

- En representant for tilsatte i undervisnings- og forskerstilling
- En representant for tilsatte i teknisk/administrative stilling
- En representant for studentene

Valgstyret har ansvaret for å forberede og administrere valgene både på fakultets- og instituttnivå. Valgstyret har også ansvaret for å administrere de årlige valgene av styrerepresentanter fra kretsene midlertidig tilsatte i undervisnings- og forskerstilling og studenter samt eventuelle suppleringsvalg i perioden.

Studentrepresentanter

Valgstyret delegerer valg av studentenes representanter til studentparlamentet. Valgstyret kontakter studentparlamentet, og ber om at valgene organiseres og arrangeres. Etter valget må en rapport over valget oversendes valgstyret, som må behandle denne.

6 Informasjon og frister

All relevant informasjon om gjennomføring av valg må gis i god tid. Valginformasjon publiseres på en egen valgside på UiTs nettsider, som oppdateres løpende i forbindelse med valget. Ved valg på institusjonsnivået bistår KSA valgstyret med informasjon på valgsida og annen løpende informasjon vedrørende valget.

6.1 Valg av rektor og prorektorer

- Valgstyrets tidsplan for valget forelegges universitetsdirektøren for godkjenning. Enhetene orienteres om endelig plan for valg så snart denne er fastsatt.
- Minst seks uker før valgdagen: Tidspunktet for valget gjøres kjent for stemmeberettigede.
- Senest fire uker før valget starter: Nominasjonskomiteen sender forslag på rektor-/prorektorkandidater til valgstyret. Komiteen kan sette egen tidsfrist for innsendelsene av forslag til nominasjonskomiteen.
Manntall over de stemmeberettigede (tilsatte) legges ut.
- Senest to uker før valget starter: Valgstyret offentliggjør forslagene. Før valget bør det holdes møte der kandidaturene presenteres overfor tilsatte og studenter.
Eventuell klage over manntallet må settes fram for valgstyret.
- Seks dager før valgdagen: Det elektroniske valget åpnes.
- En uke etter at valgresultatet er kunngjort: Frist for å klage på feil som er begått ved valget.

6.2 Valg til universitetsstyret

- Valgstyrets tidsplan for valget forelegges universitetsdirektøren for godkjenning. Enhetene orienteres om endelig plan for valg så snart denne er fastsatt.
- Minst seks uker før valgdagen: Tidspunktet for valget gjøres kjent for stemmeberettigede.
- Senest fire uker før valget starter: Forslag på styrerepresentanter sendes valgstyret.
Manntall over de stemmeberettigede (tilsatte) legges ut.
- Senest to uker før valget starter: Valgstyret offentliggjør forslagene. I god tid før valget bør kandidatene presenteres for de enkelte gruppene av stemmeberettigede.
Eventuell klage over manntallet må settes fram for valgstyret.
- Senest 1 uke (fem virkedager) før valget starter: Studentenes forslag til styremedlemmer fremmes overfor valgstyret, eller det utvalget valgstyret har delegert dette til.
Kunngjøring av forslag på studentrepresentanter.
- Seks dager før valgdagen: Det elektroniske valget åpnes.
- En uke etter at valgresultatet er kunngjort: Frist for å klage på feil som er begått ved valget.

6.3 Valg til fakultets- og instituttstyrene

Valgene skal være avviklet senest 20. juni.

- Minst fem uker før valgdagen: Tidspunktet for valget gjøres kjent for de stemmeberettigede
- Senest fire uker før valget starter: Manntall over de stemmeberettigede (tilsatte) legges ut.

- Senest tre uker før valget starter: Forslag på styrerepresentanter sendes valgstyret.
- Senest to uker før valget starter: Eventuell klage over manntallet må settes fram for valgstyret.
- Senest 10 dager før valget starter: Valgstyret offentliggjør kandidatene. I god tid før valget bør kandidatene presenteres for de enkelte gruppene av stemmeberettigede.
- Senest 1 uke (fem virkedager) før valget starter: Studentenes forslag til styremedlemmer fremmes overfor valgstyret, eller det utvalget valgstyret har delegert dette til. Ved valg av studentrepresentanter i valgmøte, kunngjøres forslagene dagen før valgmøtet.
- Seks dager før valgdagen: Det elektroniske valget åpnes.
- En uke etter at valgresultatet er kunngjort: Frist for å klage på feil som er begått ved valget.

7 Manntall

Avdeling for IT (ITA) bistår valgstyret med det IT-tekniske arbeidet i forbindelse med valget. ITA forvalter den elektroniske manntallsløsningen og den elektroniske valgløsningen og ivaretar samarbeidet med systemeier for valgløsningen ved UiO. Før hvert valg må valgstyret kontakte avdelingen for å be om at manntallsutkast klargjøres.

Manntallsutkastet bør deretter kvalitetssikres. Valgstyret ber berørte enheter kvalitetssikre data vedrørende egne tilsatte slik at disse er korrekt oppført i manntallet.

Valgstyret må senest fire uker før valget starter publisere det kvalitetssikrede manntallsutkastet. Om den tilsatte har stemmerett eller ikke vil framkomme her. Den enkelte tilsatte må selv kontrollere om han/hun er del av manntallsutkastet og om data vedrørende stemmerett og valgkrets er korrekt.

Hvis den tilsatte oppdager feil i manntallsutkastet for det aktuelle valget, må vedkommende klage senest to uker før valget starter. Klage rettes til valgstyret – primært gjennom klagefunksjonen i den elektroniske manntallsløsningen. Klagene må gjennomgås og behandles av valgstyret, hvorpå det gjøres nødvendige korrigeringer i manntallsutkastet for å fastsette endelig manntall.

Ved elektroniske valg er det teknisk mulig å avgi stemme selv om man ikke har stemmerett i henhold til det endelige manntallet. Valgstyret må i forbindelse med opptelling behandle de avgitte stemmene og bl.a. sjekke om det er sendt inn klage eller eventuelt foreligger tekniske feil. Eventuelle stemmer avgitt utenfor manntall som skyldes feil som skulle ha vært påklaget innen klagefristen, vil bli avvist.

Studenter

For studentene legges det ikke ut eget manntall. I forbindelse med valg av rektor og prorektorer lastes semesterregistrerte studenter inn i den elektroniske valgløsningen. Valgstyret må i forbindelse med opptelling sjekkes status for semesterregistrering i Felles studentsystem (FS) for eventuelle studenter som har avgitt stemme uten stemmerett. Stemmer fra studenter som ikke er semesterregistrert innen registreringsfristen vil bli avvist.

8 Stemmerett

Valgreglene fastsetter at stemmerett har den som har tiltrådt i en relevant stillingskategori minst to måneder før valgdagen, og har et tilsettingsforhold som varer i minst ett år. Tilsettingen må

være i minst halv (50 %) stilling. Tilsatte med lavere stillingsprosent har dermed ikke stemmerett. Flere sammenhengende arbeidsforhold av kortere varighet som samlet utgjør minst ett år teller som ett års tilsetning. Man har stemmerett i den valgkretsen man tilhører.

Tilsatte som har permisjon fra sin faste stilling for å jobbe i en midlertidig stilling ved universitetet, beholder stemmeretten knyttet til sin faste stilling. For eksempel gjelder dette professorer i dekan- og instituttlederstillinger, som beholder stemmeretten i valgkretsen fast tilsatte i undervisnings- og forskerstilling.

Tilsatte som har permisjon av velferdsgrunner (sykdom, arbeidsavklaringspenger, foreldrepermisjon eller omsorgspermisjon) beholder stemmerett ved valg ved UiT.

Tilsatte som har permisjon fra UiT for å arbeide ved annen institusjon, har ikke stemmerett ved valg ved UiT.

Studenter

Studenter som har betalt semesteravgift innen registreringsfristen er stemmeberettiget. Dette gjelder likevel ikke studenter som er ansatt ved universitetet og som dermed har stemmerett gjennom å oppfylle kravene til tilsatte, jf. overfor. Dersom en student er registrert ved flere enn ett fakultet eller institutt, avgjør studenten selv hvor vedkommende skal ha stemmerett. En student kan ikke ha stemmerett ved flere fakultet eller institutt på samme tid.

9 Nominasjon og valgbarhet

9.1 Valg av rektor og prorektorer

Ved rektor- og prorektorvalg oppnevnes det en nominasjonskomite. Nominasjonskomiteen skal sørge for at det foreligger minst to alternative forslag på rektor- og prorektorkandidater.

Alle stemmeberettigede kan skriftlig, enten per brev eller e-post, sende inn forslag på rektor- og prorektorkandidater til nominasjonskomiteen. Forslagene må inneholde kandidater både på rektor og prorektorer, som velges under ett. Alle forslagene per brev må være signert av minst tre stemmeberettigede. Nominasjon kan også sendes per e-post fra en forslagsstiller med kopi til de øvrige forslagsstillerne for nominasjonen. Dette må gjøres innen en eventuell tidsfrist nominasjonskomiteen har satt. Fire uker før valget starter fremmer nominasjonskomiteen forslagene overfor valgstyret, og valgstyret offentliggjør kandidatene senest to uker før valget starter. Navn på forslagsstillere offentliggjøres.

Nominasjonskomiteen må sikre at de foreslåtte kandidatene er valgbare og at forslagsstillerne er stemmeberettiget. Valgbar som rektor er både interne og eksterne kandidater med kompetanse på professor- eller dosentnivå, mens universitetets tilsatte i undervisnings- og forskerstilling er valgbare som prorektorer.

Komiteen må også sikre at kandidatene er reelle kandidater. Dersom kandidatene bekrefter at de stiller til valg, er de etter nominasjonsfristens slutt forpliktet til å gjennomføre valget, jf. kapittel 10 i valghåndboken.

9.2 Valg til universitetsstyret

Alle stemmeberettigede kan skriftlig, enten per brev eller e-post, fremme forslag til valgstyret på styrerepresentanter for egen valgkrets senest fire uker før valget starter. Alle forslagene per brev må være signert av minst tre stemmeberettigede. Nominasjon kan også sendes per e-post fra en forslagsstiller med kopi til de øvrige forslagsstillerne for nominasjonen.

Valgstyret må sikre at de foreslåtte kandidatene er valgbare og at forslagstillerne er stemmeberettiget. Valgbar som styremedlem for de ulike valgkretsene for de tilsatte er den som har stemmerett innenfor den aktuelle valgkretsen, bortsett fra lederstillingene spesifisert i § 7.2 i *Valgregler for institusjonsnivå ved UiT*. Innehavere av disse lederstillingene er ikke valgbare av to grunner. For det første skal personer som har spilt en sentral rolle under saksforberedelse av styresaker ikke delta under behandlingen av saken i styret. For det andre skal man unngå at universitetsdirektørens nære medarbeidere skal ta stilling til om man vil følge eller gå imot direktørens forslag til vedtak. Disse hensyn skal ivareta tilliten både til styret og til saksbehandlere.

Valgstyret må også sikre at kandidatene er reelle kandidater. Dersom kandidatene bekrefter at de stiller til valg, er de etter nominasjonsfristens slutt forpliktet til å gjennomføre valget, jf. kapittel 10 i valghåndboken.

For at krav om kjønnsmessig balanse, jf. § 19 i *Valgregler for institusjonsnivå ved UiT*, skal være oppfylt for valgkretser som har flere enn én representant i styret, må det nomineres kandidater fra begge kjønn fra de aktuelle valgkretsene. Dette gjelder fast tilsatte i undervisnings- og forskerstilling og studentene.

9.2.1 Studentrepresentanter

For studentenes valg av styremedlemmer kan forslag på kandidater fra valgkretsen fremmes overfor valgstyret eller det utvalget valgstyret har delegert dette til senest én uke (fem virkedager) før valget starter. Studenter som ønsker å stille som kandidater kan også selv gi beskjed til utvalget at de stiller. Valgbar som studentrepresentant er den som har stemmerett som student.

Studenter som tar i mot valg har plikt til å fungere i vervet for hele valgperioden forutsatt at de er valgbare, jf. kapittel 10 i valghåndboken.

9.3 Valg til fakultets- og instituttstyrene

Alle stemmeberettigede kan skriftlig, enten per brev eller e-post, fremme forslag til valgstyret på styrerepresentanter for egen valgkrets. Alle forslagene per brev må være signert av minst to stemmeberettigede. Nominasjon kan også sendes per e-post fra en forslagsstiller med kopi til øvrige forslagsstillere for nominasjonen. Valgstyret må ha mottatt alle forslag senest tre uker før valget starter. Valgstyret offentliggjør forslagene senest ti dager før valget starter.

Valgstyret må sikre at de foreslåtte kandidatene er valgbare og at forslagstillerne er stemmeberettiget. Valgbar som styremedlem for de ulike valgkretsene for de tilsatte er den som har stemmerett innenfor den aktuelle valgkretsen, bortsett fra lederstillingene spesifisert i § 6a i *Valgregler for fakultetene ved UiT*. Innehavere av disse lederstillingene er ikke valgbare av to

grunner. For det første skal personer som har spilt en sentral rolle under saksforberedelse av styresaker ikke delta under behandlingen av saken i styret. For det andre skal man unngå at fakultetsdirektørens/dekanens nære medarbeidere skal ta stilling til om man vil følge eller gå imot direktørens/ dekanens forslag til vedtak. Disse hensyn skal ivareta tilliten både til styret og til saksbehandlere.

Valgstyret må også sikre at kandidatene er reelle kandidater. Kandidater som bekrefter at de stiller til valg, forplikter seg til å gjennomføre dette etter nominasjonsfristens slutt, jf. kapittel 10 i valghåndboken.

For at krav om kjønnsmessig balanse, jf. § 18 i *Valgregler for fakultetene ved UiT*, skal være oppfylt for valgkretser som har flere enn én representant i et styre, må det nomineres kandidater fra begge kjønn fra de aktuelle valgkretsene.

9.3.1 Studentrepresentanter

For studentenes valg av styremedlemmer kan forslag på kandidater fra valgkretsen fremmes overfor valgstyret eller det utvalget valgstyret har delegert dette til senest én uke (fem virkedager) før valget starter. Studenter som ønsker å stille som kandidater kan også selv gi beskjed til utvalget at de stiller. Valgbar som styremedlem for studentene på fakultetsnivå er den som har stemmerett ved fakultetet gjennom sin studietilhørighet. Valgbar som styremedlem for studentene på instituttnivå er den som har stemmerett ved instituttet gjennom å ha meldt seg opp til eksamen ved et av emnene ved instituttet.

Studenter som tar i mot valg har plikt til å fungere i vervet for hele valgperioden forutsatt at de er valgbare, jf. kapittel 10 i valghåndboken.

10 Plikt til å ta imot valg

Kandidater som bekrefter at de stiller til valg forplikter seg til å gjennomføre valget etter nominasjonsfristens slutt, jf. § 9-5 i universitets- og høyskoleloven samt § 8 i *Valgregler for institusjonsnivå ved UiT* og § 7 i *Valgregler for fakultetene ved UiT*.

En tilsatt som blir valgt har plikt til å ta i mot vervet. Den som har hatt et verv tidligere, er fritatt fra gjenvalg i like lang tid som vedkommende har fungert i vervet.

Det kan søkes om fritak fra valg dersom det kan oppfattes som urimelig byrdefullt for den tilsatte å ta imot valg.

Studenter

Studenter har ikke plikt til å ta imot valg og kan kreve at de blir strøket fra kandidatlisten. Hvis de derimot stiller til valg og blir valgt, har de samme plikt til å fungere i vervet som de tilsatte. En representant kan fratre et verv når valgbarheten opphører eller når det kan oppfattes som urimelig byrdefullt å fortsette i vervet.

11 Valgmåte

11.1 Elektroniske valg

Valg av rektor og prorektorer og valg til universitetets øverste styrende organ skjer ved elektronisk valg. Dette gjelder også ved valg til fakultets- og instituttstyrene. Fakultetstyrene kan imidlertid beslutte at valg kan holdes ved urnevalg eller i valgmøte ved mindre enheter eller i forbindelse med suppleringsvalg. Valgene ved fakultetene og instituttene skal være avviklet senest 20. juni i valgåret, og det er valgstyrene som fastsetter tidspunkt for valgene.

Det er IT-avdelingen (ITA) som forvalter den elektroniske valgløsningen, og valgstyrene må kontakte ITA for å arrangere et møte der det elektroniske "valglokalet" klargjøres. Dette kan gjerne gjøres en uke før valget starter. Ved valg til fakultets- og instituttstyrene må det opprettes separate valglokaler for den enkelte valgkrets ved hver enhet – dvs. fast tilsatte i undervisnings- og forskerstilling, midlertidig tilsatte i undervisnings- og forskerstilling og tilsatte i tekniske og administrative stillinger.

Enheter som selv ønsker å opprette elektroniske valglokaler for styrevalgene ved fakultetene og instituttene, kan gjøre dette. Valglokalene opprettes av personer som har administratortilgang til den elektroniske valgløsningen. Når et valglokale skal opprettes, må den som har administratortilgang logge seg på <https://valg.usit.no/uit/valg/login.do?feideLogin&admin>.

Her vil man få en oversikt over tidligere valg ved enheten.

1. For å opprette nytt valg, må en trykke på "nytt valg" nede til venstre i skjermbildet.
2. Deretter må den informasjonen som kreves fylles ut.
3. Manntallet må så genereres. Manntallet må kvalitetssikres og eventuelt korrigeres før det genereres. Dette gjøres ved å logge seg på <https://manntall.uit.no/evalg/Default.aspx>
4. Når manntallet er klart, importeres det til det nyopprettede valglokalet. Trykk på "administrere manntall" i høyremenyen på nettsiden der valglokalet ble opprettet, skriv inn navn for manntallet og trykk "endre medlemmer". Last deretter opp det riktige manntallet til valget.
5. Når manntallet er korrekt og valglokalet klart, må valglokalets status endres til "Klar" ved å trykke på status i høyremenyen.
6. Når en tilsatt logger seg på valget, kan en se hvilke valg som er aktive og om en har stemmerett ved valget eller ikke.

Ved elektroniske valg ved universitetet logger tilsatte og eventuelt studenter seg på valglokalet med sitt brukernavn og passord for å avgi stemme. Dette kan gjøres når som helst i løpet av avstemmingsperioden, gitt at man har internett-tilgang. Dersom man ombestemmer seg etter å ha avgitt stemme, kan man stemme på nytt i løpet av avstemmingsperioden fram til valget stenges. Kun den siste stemmegivningen vil gjelde, og eventuelle tidligere avgitte stemmer slettes.

Ved elektroniske valg er det ikke mulig å avgi forhåndsstemme. Behovet for å forhåndsstemme faller bort som følge av at man gjennom hele avstemmingsperioden kan avgi stemme når som helst uavhengig av oppholdssted, gitt at man har tilgang til internett.

Etter at valglokalet stenger, avholder valgstyret møte for å gjøre opp valget med bistand fra IT-avdelingen. Valgstyret må også gå gjennom stemmer avgitt uten stemmerett for å sikre at stemmer ikke feilaktig forkastes.

Studenter

Studentene deltar i elektroniske valg i forbindelse med valg av rektor og prorektorer. Ved øvrige valg forestår studentene selv valg av egne representanter i valgforsamling, ved urnevalg eller i valgmøte.

11.2 Valg ved urnevalg eller i valgmøte

Fakultetsstyrene kan beslutte at valgene skal gjennomføres ved urnevalg. Valgstyret fastsetter stemmested(er) og tidsrom for valget.

Besluttet det at valget skal gjennomføres ved valgmøte, må valgstyret innkalle alle stemmeberettigede fra den aktuelle valgkretsen til et allmøte. Det må avholdes separate møter for alle valgkretsene. Valgstyret er ansvarlig for den praktiske gjennomføringen av valgmøtene, og møtet kan ledes av representanten for den aktuelle kretsen i valgstyret.

Dersom en tilsatt med stemmerett ikke er til stede på valgdagen ved urnevalg eller på valgmøtet, kan vedkommende avgi forhåndsstemme senest ett døgn før det ordinære valget starter, jf. § 10 i *Valgregler for fakultetene ved UiT*. Forhåndsstemmen må sendes valgstyrets leder.

Studenter

Studentene forestår selv valg av egne representanter i valgforsamling, ved urnevalg eller i valgmøte.

12 Presentasjon av kandidater

Før valget starter, må kandidatene presenteres overfor tilsatte og studenter. Valgstyret beslutter sammen med kandidater og forslagsstillere på hvilken måte kandidatene skal presenteres. Dette kan gjøres enten gjennom møter eller ved skriftlig informasjon på universitetets nettsider.

Valgstyret har ansvaret for å arrangere kandidatpresentasjonsmøtene. Skal kandidatpresentasjonene være skriftlig, bør valgstyret sette en frist for innlevering av disse slik at presentasjonene kan publiseres samtidig.

Ved fakultets- og instituttvalg som avvikles ved valgmøte kan det være tilstrekkelig at kandidatene presenterer seg under møtet.

13 Kjønnsmessig balanse

Likestillingslovens § 21 setter krav om at representasjon av begge kjønn skal være oppfylt innen den enkelte valgkrets. Kjønnsmessig balanse innebærer at det innen de valgkretsene som har flere enn én representant i styrene må være representanter fra begge kjønn, jf. § 19 i *Valgregler for institusjonsnivå ved UiT* og § 18 i *Valgregler for fakultetene ved UiT*. Det må dermed nomineres kandidater fra begge kjønn fra de valgkretsene det gjelder.

Viser det seg ved opptelling at ett kjønn innen den enkelte valgkrets vil få færre representanter enn det som følger av likestillingslovens regler, rykker kandidater fra det underrepresenterte

kjønn, som det er avgitt stemme for, opp inntil man har oppnådd en slik balanse. Samme regel gjelder ved valg av varamedlemmer.

Ved valg av styremedlemmer til universitetsstyret gjelder dette for valgkretsene fast tilsatte i undervisnings- og forskerstilling og studentene. Hvilke valgkretser det gjelder for ved styrevalgene ved fakultetene og instituttene avhenger av sammensetningen av det enkelte fakultets- og instituttstyre.

14 Valgprotokoll

Valgresultatet kunngjøres så snart som mulig på universitetets nettsider samt føres i en valgprotokoll som underskrives av valgstyret. I valgprotokollen opplyses det også om stemmetall og behandling av stemmene. Dette innebærer blant annet opplysninger om forkastede stemmer, om stemmer avlagt uten stemmerett der stemmegiveren hadde oppgitt begrunnelse samt antall stemmer totalt og fordelingen av disse mellom kandidatene.

Universitetsdirektøren (gjelder valg på institusjonsnivå) og dekan (gjelder valg ved fakultetene) orienteres om resultat av valg.

15 Suppleringsvalg

Styrene skal til enhver tid ha korrekt antall medlemmer, og dersom en tilsatt eller student slutter i et verv, må vedkommende erstattes. Dette gjøres ved at nytt medlem hentes fra den rangerte listen over varaer. Der dette ikke lar seg gjøre, gjennomføres det suppleringsvalg. Valgstyret kan ved suppleringsvalg dispensere fra krav om manntallslistor og tidsfrister, noe som i praksis vil si at valgstyret kan ha kortere tidsfrister enn ved ordinære styrevalg.

Vedlegg: Valgform – en prinsipiell gjennomgang

Sekvensielt preferansevalg med overførbare stemmer

Sekvensielt preferansevalg med overførbare stemmer er valgformen ved alle valg til styrende organ ved universitetet. Dette er en form for forholdstallsvalg der hovedformålet er å sikre en representasjon som i størst mulig grad er proporsjonal med velgernes preferanser.

Ved sekvensielt preferansevalg med overførbare stemmer rangerer velgerne de nominerte kandidatene (fra en samlet liste over kandidater) i den rekkefølge de ønsker at kandidatene skal velges, det vil si som nummer 1, 2, 3, 4 og så videre. Antall stemmer som er nødvendig for de rangerte kandidatene å bli valgt er avhengig av hvor mange som har avgitt stemme og hvor mange som skal velges fra kretsen. For å vinne førstemandatet er terskelen naturligvis 50 % +1 av stemmene, for å vinne andremandatet er terskelen 33,3 % + 1 osv.

Opptelling av stemmer

Ved UiT bruker vi den såkalte *droopkvoten* for å beregne antall stemmer kandidatene må ha for å vinne de ulike mandatene. Dette kalles *valgtallet* ved opptellingene. Formelen for å beregne valgtallet er som følger:

$$\lceil \text{stemmer} / (\text{mandater} + 1) \rceil + 1^1$$

Altså, først deles antall avgitte stemmer på ett flere mandater enn det skal som skal velges og deretter legges til tallet 1. Siden vi bruker sekvensiell opptelling, vil valgtallet variere etter som det dreier seg om å kare førsteplass, andreplass, tredjeplass osv.

Ved opptellingen telles først førstepreferansene. Videre skjer én av to ting:

Enten *a)* hvis en kandidat har oppnådd valgtallet for å ta det første mandatet, er vedkommende valgt. Deretter overføres eventuelle overskytende stemmer fra den allerede valgte representanten til de resterende kandidatene.

Eller *b)* hvis ingen av kandidatene har oppnådd valgtallet, elimineres kandidaten med færrest førstepreferanser og dennes andre- og tredjepreferanser og så videre overføres til de andre kandidatene.

Prosedyrene er som følger:

a) Overføring av overskytende stemmer til de resterende kandidatene:

Hvis en innvalgt kandidat har fått flere førstepreferansestemmer enn det som er nødvendig for å oppnå valgtallet, fordeles de overskytende stemmene på de resterende kandidatene i henhold til andrepreferansene på stemmesedlene. Man teller *alle* andrepreferansene på stemmesedlene til den innvalgte kandidaten og *vekter* disse i henhold til hvor stor andel de overskytende stemmene utgjør av valgtallet. Vektingen gjøres enkelt ved følgende formel:

$$(\text{kandidatens stemmer} - \text{valgtallet}) / \text{kandidatens stemmer} = \text{vekt}$$

Vanligvis uttrykkes vekten som en desimal, for eksempel **0,2** (som i dette tenkte tilfellet betyr at en femtedel av den valgte kandidatens stemmer er overskytende). Hvis man vil unngå å bruke

¹ Ved den maskinelle opptellingen bruker vi følgende formel: $\text{Valgtallet} = (\text{INT}(100 * \text{stemmer} / (\text{seter} + 1)) + 1) / 100$. Dette gir et valgtall med to desimaler som i praksis enkelt løser problemer knyttet til avrundinger.

desimaler, kan alle stemmene gis en nominell størrelse ved å gange dem med 10, 100 eller 1000 før tellingen igangsettes (etter hvor mange desimaler man hadde tenkt å bruke). Ved elektroniske valgoppgjør er dette irrelevant fordi datamaskinen takler mer enn nok desimaler til at det blir helt nøyaktig.

Når overføringen er gjennomført, ser man om en av de resterende kandidatene har oppnådd valgtallet og dermed er innvalgt. Hvis fremdeles ingen har oppnådd valgtallet, overføres tredje- og fjerdepreferansene og så videre på samme måte. Dette innebærer at overførte stemmer i en gitt tellerunde kan bestå av allerede vektede stemmer fra en tidligere runde. Hvis det etter at alle preferansene er overført likevel ikke er noen som har oppnådd valgtallet, gjøres følgende:

b) *Eliminering av svakeste kandidat og overføring av stemmer til de resterende kandidatene:*

Kandidaten som har fått færrest førstepreferanser elimineres og andrepreferansene overføres til de resterende kandidatene. Hvis en eller flere av andrepreferansene er gitt til kandidater som allerede er innvalgt, benyttes tredje-, eller fjerdepreferansen og så videre. Hvis nødvendig fortsetter man med å eliminere kandidaten med nest færrest førstepreferanser og så videre helst til en har oppnådd valgtallet. Hvis noen velgere har valgt ikke å benytte seg av alle sine preferanser, kan det være at ingen oppnår valgtallet for å ta det siste mandatet. I så fall går mandatet til den kandidaten som ligger nærmest til å oppnå valgtallet.

Når alle tellerundene er gjennomført, sitter vi igjen med en rangert liste av kandidater. Det er da lett å avgjøre hvem som har vunnet førstemandatet, andremandatet osv. Hvis korrigering er nødvendig ut fra kvoteringsregler, er det lett å se hvem som rykker opp og hvem som rykker ned. På samme måte, om en valgt representant av en eller annen grunn må fratre under valgperioden, er det unødvendig å arrangere suppleringsvalg fordi den varaen som er høyest rangert vil ta den fratrådte representantens plass.

Et eksempel på rangert valgoppgjør med vekting av overførbare stemmer:

La oss si at det på et institutt er 6 kandidater (A-F) til 4 mandater (2 representanter og 2 vararepresentanter) med 30 avlagte stemmer som fordeles slik:

Stemmer:	10	6	6	4	3	1
1. preferanse	B	E	A	F	D	C
2. preferanse	A	F	B	E	A	E
3. preferanse	F	D	F	D	B	B
4. preferanse	D	B	C	B	E	F
5. preferanse				C		A
6. preferanse				A		D

1) Første tellerunde:

Første trinn er å bestemme **valgtallet** for å vinne førstemandatet: $(30/(1+1)) + 1 = 16$ stemmer

Vi ser at ingen av kandidatene har fått 16 førstepreferanser. Vi eliminerer derfor kandidaten med færrest førstepreferanser, i dette tilfellet kandidat C, som fikk 1 stemme, og overfører andrepreferansen fra C til E og ser at fremdeles ingen har oppnådd valgtallet.

Vi fortsetter å overføre tredje- og fjerdepreferanse osv. Etter at alle er overført, er fordelingen: B 11, E 7, A 7, F 5 og D 4. Vi ser fremdeles at ingen ennå har oppnådd valgtallet. Den svakeste kandidaten, D, elimineres derfor, og dennes stemmer overføres til de andre. Den nye fordelingen blir nå: B 14, E 10, F 8 og A 7. Fremdeles har ingen oppnådd valgtallet. Svakeste kandidat, A, elimineres, og dennes stemmer overføres til de andre. Fordelingen blir nå: B 20, F 14 og E 10. B har dermed oppnådd valgtallet og tar førstemandatet. Vi ser imidlertid at B har flere stemmer enn valgtallet, og dette overskuddet skal overføres til de andre kandidatene før andre tellerunde med en vekt i henhold til formelen beskrevet over. I dette tilfellet blir vekten:

$$(20 - 16) / 20 = 0.2$$

Vi ser at A, F og C skal ha overført $(10 \times 0,2) = 2$ stemmer hver fra B. Fordelingen før andre tellerunde blir da: A 8, E 6, F 6, D 5 og C 1.

2) Andre tellerunde:

Først finner vi valgtallet for å vinne andremandatet: $(30/(2+1)) + 1 = 11$ stemmer

Vi ser at ingen av kandidatene har fått 11 stemmer og den, C, elimineres og dennes stemmer overføres til de andre. Den nye fordelingen blir nå: A 9, E 7, F 7 og D 6. Ingen har oppnådd valgtallet og svakeste kandidat, D, elimineres. Etter at Ds andrepreferanser er overført til A, ser vi at A tar andremandatet med god margin (A har oppnådd 15 stemmer). A har dermed flere stemmer enn valgtallet, og dette overskuddet skal overføres til andre- og tredjepreferansene osv. som er oppført på As stemmesedler. Vekten er $(15 - 11) / 15 = 0,27$. Dvs. at de andre kandidatene på As lister skal ha overført $(6 \times 0,27) = 1,62$ stemmer hver. Fordelingen før tredje tellerunde blir da: E 7,62, F 5,62, D 3 og C 2,62.

3) Tredje tellerunde:

Først finner vi valgtallet for tredjemandatet: $(30/(3+1)) + 1 = 8,5$ stemmer

Vi ser at ingen av de gjenværende kandidatene har fått 8,5 stemmer og eliminerer derfor svakeste kandidat, C. Når vi overfører Cs 2,62 stemmer til andrepreferansen på sedlene ser vi at E har oppnådd 10,24 stemmer og er dermed valgt. Før fjerde tellerunde skal Es overskudd overføres til de andre kandidatene. Vekten er $(10,24 - 8,5) / 10,24 = 0,17$. Dvs. at $(6 \times 0,17) = 1,02$ stemmer skal overføres til de andre kandidatene før fjerde tellerunde. Fordelingen blir da: F 5,02, D 3 og C 2,02.

4) Fjerde tellerunde:

Først finner vi valgtallet for fjerdemandatet: $(30/(4+1)) + 1 = 7$ stemmer

Vi ser at ingen av de gjenværende kandidatene har 7 stemmer og eliminerer svakeste kandidat, C. Etter å ha overført tredjepreferansene på Cs stemmesedler til F, ser vi at F har oppnådd 7,04 stemmer og er valgt.

Innvalgt ble altså kandidatene B, A, E og F i den rekkefølgen. Dette betyr at om valget dreier seg om 2 representanter + 2 vararepresentanter ville B og A være representanter, og E og F vararepresentanter.

Ved UiT fortsetter vi med tellerundene helt til alle kandidatene er rangert – dette både for å lette anvendelsen av kvoteringsreglene samt foreta supplering til styrene. Det vil si at vi ut fra en total liste av rangerte kandidater lett kan se hvem som eventuelt må flyttes ned som vara og hvem blant varaene som skal rykke opp som fast representant hvis kvoteringsreglene tilsier det. Vi kvoterer altså «manuelt» i ettertid fordi det gir større gjennomsiktighet i valgoppgjørene enn om vi skulle lagt inn en algoritme som tok hensyn til f.eks. kjønn i selve telleprosessen. På samme måte vil en total rangering av alle kandidatene gjøre det lettere å foreta supplering til de ulike styrene. Hvis en fast representant eller vara må fratre i styreperioden, er det lett å se hvem av varaene som rykker opp og hvem fra den rangerte listen som blir utnevnt til ny vara.

Myndigheten i British Columbia har laget en forbilledlig dataanimasjon som beskriver en litt forenklet versjon av ordningen (uten rangering av alle kandidatene):

<http://citizensassembly.bc.ca/resources/flash/bc-stv-full.swf>